

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

4. Vtrum assumpserit omnes huiusmodi defectus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

sanitatem) nel malum, puta mortem, in firmitatem, flagellari, & huiusmodi, ad huiusmodi enim apprehensionem, sequitur naturaliter motus uoluntatis uolens bonum, uel nolens malum. Et tamen, ut dictum est, superaddita rationi consideratio ue circumstantiarum (puta mori, propter bonum uirtutis] sequitur in uoluntate motus uolitionis respectu mali, puta, mortis propter iustitiam, & uolitionis respectu boni, puta uita cum detrimto uirtutis. Renuit siquidem uere cum defectu etiam negatio talis actus uirtutis, puta redemptionis humanae.

1. di. 5. q. 1. a. 3. q. di. 1. q. 1. 2. 2. c. & ep. 5. c. 223.

co, secundum quod anima Christi consideratur secundum propriam naturam & uirtutem.

ARTICVLVS III.

Utrum Christus defectus corporales contraxerit.

AD TERTIVM sic proceditur. Videtur quod Christus defectus corporales contraxerit. Illud enim contrahere dicimus, quod simul cum natura ex origine trahimus, sed Christus simul cum natura humana defectus & infirmitates corporales per suam originem traxit a matre, cuius caro huiusmodi defectibus subiacebat, ergo uidetur, quod hos defectus contraxerit.

¶ 2 Præ. Id, quod ex principiis naturæ catur, simul cum natura trahitur, & ita contrahitur: sed huiusmodi poenalties catur ex principiis naturæ humanæ, ergo eas Christus contraxit.

¶ 3 Præ. Secundum huiusmodi defectus Christus aliis hominibus simularur, ut dicitur Heb. 2. sed alii homines huiusmodi defectus contrahunt, ergo uidetur quod etiam Christus huiusmodi defectus contraxerit.

SED CONTRA est, quod huiusmodi defectus contrahuntur ex peccato, secundum illud Rom. 5. Per unum hominem peccatum intravit in hunc mundum, & per peccatum mors: sed in Christo non habuit locum peccatum, ergo huiusmodi defectus Christus non contraxit.

RESPON. Dicendum, quod in uerbo contrahendi, intelligitur ordo effectus ad causam, ut scilicet illud dicatur contrahi, quod simul cum sua causa ex necessitate trahitur. Causa autem mortis & horum defectuum in humana natura est peccatum, quia per peccatum mors intravit in hunc mundum, ut dicitur Roma 5. Et ideo illi proprie dicuntur hos defectus contrahere, qui ex debito peccati hos defectus incurunt. Christus autem hos defectus non habuit ex debito peccati: quia ut Augustinus dicit exponens illud Ioan. tertio. Qui de sursum uenit, super omnes est, de sursum uenit Christus, id est, de altitudine naturæ humanæ, quam habuit ante peccatum primi hois. Accepit enim naturam humanam absque peccato, in illa puritate, in qua erat in statu innocentie, & si simili modo potuisset assumere

¶ Super Quaestione quarta decima Articuli tertium.

Titulus totus constituit in uerbo contractionis.

Nihil. n. aliud uertitur in dubium hic, nisi an defectus corporales, qui in Christo fuerunt, fuerint contra, an non fuerint contracti, sed aliter habiti.

¶ In corpore articuli unica est conclusio responsiua quaestio: Christus non contraxit defectus corporales, sed uoluntarie suscepit. Probatur quo ad primam principalemque partem, contractio interpretatur oratione effectus ad

referuntur 3. tacti, sed aliter habiti. sen. di. 16. & habetur in q. ord. super hanc locum.

humanam naturam absque defectibus. Sicigitur patet, quod Christus non contraxit hos defectus, quasi ex debito peccati eos suscipiens, sed ex propria uoluntate.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod caro uirginis concepta fuit in originali uoluntate: & ideo hos defectus contraxit. sed Christus naturam ex uirgine assumpsit absque culpa. Et similiter potuisset naturam assumere absque pena: sed uoluit suscipere penam propter opus nostræ redemptionis implendum, ut dictum est. Et ideo habuit huiusmodi defectus, non contrahendo: sed uoluntarie assumendo.

AD SECUNDVM Dicendum, quod causa mortis & aliorum corporalium defectuum in humana natura, est duplex. Vna quidem remota, quæ accipitur ex parte principiorum materialium humani corporis, in quantum est ex contrariis compositum: sed hæc causa impediatur per originalem iustitiam. Et ideo proxima causa mortis & aliorum defectuum, est peccatum: per quod subtracta est originalis iustitia. Et propter hoc, quia Christus fuit sine peccato, dicitur non contraxisse huiusmodi defectus, sed uoluntarie assumpsisse.

AD TERTIVM Dicendum, quod Christus in huiusmodi defectibus, assimilatus est aliis hominibus, quantum ad qualitatem defectuum non autem quantum ad causam. Et ideo Christus non contraxit huiusmodi defectus, sicut alii.

ARTICVLVS IIII.

Utrum Christus omnes defectus corporales hominum assumere debuerit.

AD QVARTVM sic proceditur. Videtur, quod Christus omnes defectus corporales hominum assumere debuerit. Dicit enim Damascenus. Quod est inassumptibile, est incurabile: sed Christus uenerat omnes defectus nostros curare: ergo omnes defectus nostros assumere debuit.

¶ 2 Præterea. Dicitur est, quod ad hoc, quod Christus pro nobis satisfaceret, debuit habere habitus perfectiuos in anima & defectus in corpore: sed Christus ex parte animæ assumpsit plenitudinem omnis gratiæ: ergo ex parte corporis debuit assumere omnes defectus.

¶ 3 Præterea. Inter omnes defectus corporales præci-

causam, ergo illi proprie dicuntur contrahere defectus mortis, &c. qui ex debito peccati hos defectus incurunt: ergo Christus hos defectus non contraxit. Antecedens probatur: quia contra here est simul trahere effectum. s. cum ea sua. Prima consequentia probatur, quia causa mortis & horum defectuum in humana natura est peccatum. Probatur ex auctoritate ad Rom. 5. Per peccatum mors, &c. Secunda uero coelatione probatur, quia Christus non habuit hos defectus ex debito peccati. Probat auctoritate Augustini. Vltima pars conclusionis probatur, quia potuisset, si uolisset Christus assumere naturam absque pena, sicut assumpsit absque culpa.

¶ In responsione ad secundum nota auctorem in theologia theologice loqui. cum dicit causam proximam mortis esse peccatum, remotam autem compositionem ex contrariis. Formaliter siquidem loquitur, ubi omnino theologica est materia, qualis est ista.

¶ Super quæst. quarta decima articulum quartum.

Titulus, constituit in uerbo contractionis. Nihil. n. aliud uertitur in dubium hic, nisi an defectus corporales, qui in Christo fuerunt, fuerint contra, an non fuerint contracti, sed aliter habiti.

¶ In corpore una est conclusio responsiua quaestio. Non fuit contrahens, ut Christus assumeret omnes defectus seu infirmitates humanas. Probat Christus assumpsit defectus humanos ad satisfaciendum pro peccato humanæ naturæ: ergo illos tantum defectus assumere debuit, qui consequuntur ex peccato communi totius humanæ nature: nec tamē repugnat perfectioni scientie & gratiæ: ergo non fuit contrahens ut omnes

omnes defectus seu infirmitates humanas assumeret. Antecedens patet. Et prima consequentia, quo ad primam partem, re- loquimur clara. Quo ad secundam vero probatur, quia ad satisfaciendum pro peccato humane nature, requiritur satisfactor perfectus in anima, scientia, & gratia. Secunda autem, quia de-

fectus sunt trifaria: quidam repugnantes perfectioni scientie, ut ignorantia: vel gratie, ut promissas ad malum & difficultas ad bonum: quidam particula- res, ut uari morbi: quidam communes toti humane nature, ut fames, sitis, fatigatio, mors &c.

SED CONTRA est, quod contraria non possunt simul fieri in eodem: sed quaedam infirmitates sunt sibiipsis contrariae, utpote ex contrarijs principijs causatae. ergo non potuit esse, quod Christus omnes infirmitates humanas assumeret.

RESPON. Dicendum, quod sicut dictum est, Christus defectus humanos assumpsit, ad satisfaciendum pro peccato humane nature: ad quod requirebatur, quod haberet perfectionem scientie & gratie in anima. Illos ergo defectus Christus assumere debuit, qui consequuntur ex peccato communi totius nature, nec in repugnant perfectioni scientie & gratie. Sic igitur non fuit conueniens, ut omnes defectus seu infirmitates humanas assumeret: sunt enim quidam defectus, qui repugnant perfectioni scientie & gratie: sicut ignorantia, promissas ad malum, & difficultas ad bonum. Quidam autem defectus sunt, qui non consequuntur coiter toti humane nature, propter peccatum primi parentis, sed causantur in aliquibus hominibus ex quibusdam particularibus causis: sicut lepra, & morbus caducus, & alia huiusmodi. Qui quidem defectus, quicquid causantur ex culpa hominis, puta, ex inordinato victu: quicquid autem ex defectu uirtutis formatiue: quorum neutrum conuenit Christo, quia & caro eius de Spiritu sancto concepta est, qui est infinita sapientia & uirtus,

quorum neutrum in Christo locum haberet potuit.

¶ Et si quis obiecerit, quod possit esse aliquis horum defectuum, ex tercia causa, puta, ex coelo uel concursu elemeti alienius, sciat omnes huiusmodi concursus causatiuos morbi specialis, nihil aliud esse quam defectum principij: concurrens enim causa impedit principia a naturali perfectione actionis uel passionis sue, & ideo resurcit huiusmodi causa ad defectum uirtutis formatiue causam positam in littera.

¶ Tertio, quod auctor doctrinam suam conformem Damasceno ostendens, confirmat simul, & exponit illum.

¶ Sed restat hic dubium, quo pacto licuerit, ubi de defectibus corporis agitur, ignorantiam inter defectus communes computare, cum oniter ignorantiam esse defectum anime.

¶ Ad hoc dicitur, quod auctor licet tractet de defectibus corporis, inserit tamen uniuersalem doctrinam de defectibus humanis qui non debuerunt assumi a Christo, ut ex uniuersali regula habeatur discretio inter defectus etiam corporis, qui debuerunt uel non debuerunt assumi. Et hoc propter pronitatem ad malum & difficultatem boni, quoniam alia est lex in membris humanis repugnans legi mentis, secundum quam proni sunt homines ad malum, & non quod uolunt bonum hoc

agimus, id autem quod de ignorantia admiscetur, exempli gratia positum est.

¶ Sed quia haec responsio dicta secundum eundem contextum separat, dum ignorantiam ut exemplum, pronitatem uero ad malum, & difficultatem ad bonum uere interpretatur, aliter dicitur, quod per ignorantiam hic intelligitur copulatio corporalis causatiua ignorantie: nascuntur siquidem aliqui incepti ad scientiam, sicut alii inclinari ad iram, & huiusmodi.

¶ Sed hoc minus conuenit littere, diuidenti contra defectus repugnantes perfectioni scientie uel gratie, defectus corporis speciales: constat autem has complectiones exhorbitantes a temperantia humane medietatis, inter speciales computari defectus. Unde dicendum est, quod ignorantia dupliciter sumi potest, uel secundum se, & sic est defectus non corporis, sed anime, sicut scientia: contraria enim circa idem natura sunt fieri, uel secundum suam causam occasionalem communi toti nature humane, & sic est defectus tenens se ex parte corporis, quoniam ex hoc ipso, quod anima sit in corpore, non recipit influxum scientie a superioribus, & manet ignorans: in cuius signum statim, quod a corpore separatur anima, perficitur scientia infusa a superioribus, Christus autem licet suscepit animam in corpore, non suscepit tamen defectum scientie concomitantem animam ex hoc, quod sit in corpore, quoniam ab initio eius anima repleta est, & beata, & infusa scientia, ut patet ex antecedentibus. Et ideo inter defectus corporis, hoc est se tenentes ex parte corporis, computata: si hoc in loco ignorantia.

¶ In responsione ad secundum peripateticiter uide, quod anime Christi secundum se debebat plenitudo omnis gratie & scientie, ex hoc ipso quod erat assumpta a uero: esse enim hoc sumptum ex Ioan. i. Vidimus eum plenum gratie & ueritatis, quasi uir genitum a Patre. Et docemur ex hoc non solum differentiam intentam in littera inter scientiam ac gratiam, & defectus, quod illi debebantur anime Christi secundum se: hoc est ob propria perfectionem, illi uero solum propter aliud, hoc est satisfactionem & exemplaritatem &c. sed etiam quod non sunt duo miracula, gratia uisionis, & gratia uirtutum in anima Christi: sed sicut in naturalibus generans dat unam generationem formam, & consequentia ad formam, ita in uerbo incarnationis assumens dat gratie & scientie plenitudinem. ut consequentia assumptionem. Et propterea sicut debentur genitio concomitantia formam, debito naturali, ita debentur assumptioe anime plenitudo gratie & scientie debito quasi naturali, seu conaturalis ordinis. Conaturalis quippe est assumptio anime plenitudo gratie & scientie.

¶ Sed quia haec responsio dicta secundum eundem contextum separat, dum ignorantiam ut exemplum, pronitatem uero ad malum, & difficultatem ad bonum uere interpretatur, aliter dicitur, quod per ignorantiam hic intelligitur copulatio corporalis causatiua ignorantie: nascuntur siquidem aliqui incepti ad scientiam, sicut alii inclinari ad iram, & huiusmodi.

¶ Sed hoc minus conuenit littere, diuidenti contra defectus repugnantes perfectioni scientie uel gratie, defectus corporis speciales: constat autem has complectiones exhorbitantes a temperantia humane medietatis, inter speciales computari defectus. Unde dicendum est, quod ignorantia dupliciter sumi potest, uel secundum se, & sic est defectus non corporis, sed anime, sicut scientia: contraria enim circa idem natura sunt fieri, uel secundum suam causam occasionalem communi toti nature humane, & sic est defectus tenens se ex parte corporis, quoniam ex hoc ipso, quod anima sit in corpore, non recipit influxum scientie a superioribus, & manet ignorans: in cuius signum statim, quod a corpore separatur anima, perficitur scientia infusa a superioribus, Christus autem licet suscepit animam in corpore, non suscepit tamen defectum scientie concomitantem animam ex hoc, quod sit in corpore, quoniam ab initio eius anima repleta est, & beata, & infusa scientia, ut patet ex antecedentibus. Et ideo inter defectus corporis, hoc est se tenentes ex parte corporis, computata: si hoc in loco ignorantia.

¶ In responsione ad secundum peripateticiter uide, quod anime Christi secundum se debebat plenitudo omnis gratie & scientie, ex hoc ipso quod erat assumpta a uero: esse enim hoc sumptum ex Ioan. i. Vidimus eum plenum gratie & ueritatis, quasi uir genitum a Patre. Et docemur ex hoc non solum differentiam intentam in littera inter scientiam ac gratiam, & defectus, quod illi debebantur anime Christi secundum se: hoc est ob propria perfectionem, illi uero solum propter aliud, hoc est satisfactionem & exemplaritatem &c. sed etiam quod non sunt duo miracula, gratia uisionis, & gratia uirtutum in anima Christi: sed sicut in naturalibus generans dat unam generationem formam, & consequentia ad formam, ita in uerbo incarnationis assumens dat gratie & scientie plenitudinem. ut consequentia assumptionem. Et propterea sicut debentur genitio concomitantia formam, debito naturali, ita debentur assumptioe anime plenitudo gratie & scientie debito quasi naturali, seu conaturalis ordinis. Conaturalis quippe est assumptio anime plenitudo gratie & scientie.

¶ Sed quia haec responsio dicta secundum eundem contextum separat, dum ignorantiam ut exemplum, pronitatem uero ad malum, & difficultatem ad bonum uere interpretatur, aliter dicitur, quod per ignorantiam hic intelligitur copulatio corporalis causatiua ignorantie: nascuntur siquidem aliqui incepti ad scientiam, sicut alii inclinari ad iram, & huiusmodi.

¶ Sed hoc minus conuenit littere, diuidenti contra defectus repugnantes perfectioni scientie uel gratie, defectus corporis speciales: constat autem has complectiones exhorbitantes a temperantia humane medietatis, inter speciales computari defectus. Unde dicendum est, quod ignorantia dupliciter sumi potest, uel secundum se, & sic est defectus non corporis, sed anime, sicut scientia: contraria enim circa idem natura sunt fieri, uel secundum suam causam occasionalem communi toti nature humane, & sic est defectus tenens se ex parte corporis, quoniam ex hoc ipso, quod anima sit in corpore, non recipit influxum scientie a superioribus, & manet ignorans: in cuius signum statim, quod a corpore separatur anima, perficitur scientia infusa a superioribus, Christus autem licet suscepit animam in corpore, non suscepit tamen defectum scientie concomitantem animam ex hoc, quod sit in corpore, quoniam ab initio eius anima repleta est, & beata, & infusa scientia, ut patet ex antecedentibus. Et ideo inter defectus corporis, hoc est se tenentes ex parte corporis, computata: si hoc in loco ignorantia.

¶ In responsione ad secundum peripateticiter uide, quod anime Christi secundum se debebat plenitudo omnis gratie & scientie, ex hoc ipso quod erat assumpta a uero: esse enim hoc sumptum ex Ioan. i. Vidimus eum plenum gratie & ueritatis, quasi uir genitum a Patre. Et docemur ex hoc non solum differentiam intentam in littera inter scientiam ac gratiam, & defectus, quod illi debebantur anime Christi secundum se: hoc est ob propria perfectionem, illi uero solum propter aliud, hoc est satisfactionem & exemplaritatem &c. sed etiam quod non sunt duo miracula, gratia uisionis, & gratia uirtutum in anima Christi: sed sicut in naturalibus generans dat unam generationem formam, & consequentia ad formam, ita in uerbo incarnationis assumens dat gratie & scientie plenitudinem. ut consequentia assumptionem. Et propterea sicut debentur genitio concomitantia formam, debito naturali, ita debentur assumptioe anime plenitudo gratie & scientie debito quasi naturali, seu conaturalis ordinis. Conaturalis quippe est assumptio anime plenitudo gratie & scientie.

¶ Sed quia haec responsio dicta secundum eundem contextum separat, dum ignorantiam ut exemplum, pronitatem uero ad malum, & difficultatem ad bonum uere interpretatur, aliter dicitur, quod per ignorantiam hic intelligitur copulatio corporalis causatiua ignorantie: nascuntur siquidem aliqui incepti ad scientiam, sicut alii inclinari ad iram, & huiusmodi.

¶ Sed hoc minus conuenit littere, diuidenti contra defectus repugnantes perfectioni scientie uel gratie, defectus corporis speciales: constat autem has complectiones exhorbitantes a temperantia humane medietatis, inter speciales computari defectus. Unde dicendum est, quod ignorantia dupliciter sumi potest, uel secundum se, & sic est defectus non corporis, sed anime, sicut scientia: contraria enim circa idem natura sunt fieri, uel secundum suam causam occasionalem communi toti nature humane, & sic est defectus tenens se ex parte corporis, quoniam ex hoc ipso, quod anima sit in corpore, non recipit influxum scientie a superioribus, & manet ignorans: in cuius signum statim, quod a corpore separatur anima, perficitur scientia infusa a superioribus, Christus autem licet suscepit animam in corpore, non suscepit tamen defectum scientie concomitantem animam ex hoc, quod sit in corpore, quoniam ab initio eius anima repleta est, & beata, & infusa scientia, ut patet ex antecedentibus. Et ideo inter defectus corporis, hoc est se tenentes ex parte corporis, computata: si hoc in loco ignorantia.

¶ In responsione ad secundum peripateticiter uide, quod anime Christi secundum se debebat plenitudo omnis gratie & scientie, ex hoc ipso quod erat assumpta a uero: esse enim hoc sumptum ex Ioan. i. Vidimus eum plenum gratie & ueritatis, quasi uir genitum a Patre. Et docemur ex hoc non solum differentiam intentam in littera inter scientiam ac gratiam, & defectus, quod illi debebantur anime Christi secundum se: hoc est ob propria perfectionem, illi uero solum propter aliud, hoc est satisfactionem & exemplaritatem &c. sed etiam quod non sunt duo miracula, gratia uisionis, & gratia uirtutum in anima Christi: sed sicut in naturalibus generans dat unam generationem formam, & consequentia ad formam, ita in uerbo incarnationis assumens dat gratie & scientie plenitudinem. ut consequentia assumptionem. Et propterea sicut debentur genitio concomitantia formam, debito naturali, ita debentur assumptioe anime plenitudo gratie & scientie debito quasi naturali, seu conaturalis ordinis. Conaturalis quippe est assumptio anime plenitudo gratie & scientie.

¶ Sed quia haec responsio dicta secundum eundem contextum separat, dum ignorantiam ut exemplum, pronitatem uero ad malum, & difficultatem ad bonum uere interpretatur, aliter dicitur, quod per ignorantiam hic intelligitur copulatio corporalis causatiua ignorantie: nascuntur siquidem aliqui incepti ad scientiam, sicut alii inclinari ad iram, & huiusmodi.

¶ Sed hoc minus conuenit littere, diuidenti contra defectus repugnantes perfectioni scientie uel gratie, defectus corporis speciales: constat autem has complectiones exhorbitantes a temperantia humane medietatis, inter speciales computari defectus. Unde dicendum est, quod ignorantia dupliciter sumi potest, uel secundum se, & sic est defectus non corporis, sed anime, sicut scientia: contraria enim circa idem natura sunt fieri, uel secundum suam causam occasionalem communi toti nature humane, & sic est defectus tenens se ex parte corporis, quoniam ex hoc ipso, quod anima sit in corpore, non recipit influxum scientie a superioribus, & manet ignorans: in cuius signum statim, quod a corpore separatur anima, perficitur scientia infusa a superioribus, Christus autem licet suscepit animam in corpore, non suscepit tamen defectum scientie concomitantem animam ex hoc, quod sit in corpore, quoniam ab initio eius anima repleta est, & beata, & infusa scientia, ut patet ex antecedentibus. Et ideo inter defectus corporis, hoc est se tenentes ex parte corporis, computata: si hoc in loco ignorantia.

¶ In responsione ad secundum peripateticiter uide, quod anime Christi secundum se debebat plenitudo omnis gratie & scientie, ex hoc ipso quod erat assumpta a uero: esse enim hoc sumptum ex Ioan. i. Vidimus eum plenum gratie & ueritatis, quasi uir genitum a Patre. Et docemur ex hoc non solum differentiam intentam in littera inter scientiam ac gratiam, & defectus, quod illi debebantur anime Christi secundum se: hoc est ob propria perfectionem, illi uero solum propter aliud, hoc est satisfactionem & exemplaritatem &c. sed etiam quod non sunt duo miracula, gratia uisionis, & gratia uirtutum in anima Christi: sed sicut in naturalibus generans dat unam generationem formam, & consequentia ad formam, ita in uerbo incarnationis assumens dat gratie & scientie plenitudinem. ut consequentia assumptionem. Et propterea sicut debentur genitio concomitantia formam, debito naturali, ita debentur assumptioe anime plenitudo gratie & scientie debito quasi naturali, seu conaturalis ordinis. Conaturalis quippe est assumptio anime plenitudo gratie & scientie.

Li. 2. orbe. s.d. cap. 14. in fine. & li. 2. c. 20.

Artic. 3. q. 2. in q. 2.